

Remarcas tier il

*messadi dallas suprastonzas communalas als cussegls da vischnaunca da Tujetsch e Mustér:
Contribuziun a la Sedrun Mustér/Disentis Tourismus SA, preventiv 2022 e 2023
(sesida ils 21 da matg 2021)*

Remarca preliminar

La raschun per las sequentas ponderaziuns ei l'annunzia della SDT SA digl 1 da matg 2021 sur la midada della carta da hosps per la stad 2021. La leu l'emprema gada annunziada discriminaziun denter ils hosps da vacanzas ed ils hosps da secunda habitaziun ei per omisduas IGs buca acceptabla. Ei sa gie buca esser che quella part dils hosps, che paga ina buna part dapli che 50% da tuttas expensas turisticas (incl. infrastruttura) gestamein tenor il principi da caschunader, vegnan strufegiai. Particularmein ei quei quels hosps ch'emprovan cun ils indigens da promover el senn zun positiv in communabel e surtut persistent ed ecologic svilup della regiun Sedrun-Mustér.

La motivaziun dils 700 commembers dellas duas IGs sebase sin clars dretgs, che reglan obligatoricamein las relaziuns denter tuts ils involvai. La cuminonza denter las vischnauncas Tujetsch e Mustér e la SDT SA ein fixadas entras :

- La lescha sur las duas taxas da turissem, datada dals 14.11.2014 e dallas executivas da quella lescha datada dals 15.10.2014
- La cunvegientscha sur las prestaziuns denter las duas vischnauncas e la STD dals 27.11.2018, che sebasan sin la lescha e las executivas leutier

Il messadi avon maun ei tenor nossa vesta en entgins puncts buca congruents cun ils sura numnai dretgs e contradian a quels dretgs. Quei provochescha certas damondas criticas en caussa.

Nus presentein cheu en quei scriver nossas ponderaziuns tier il singuls puncts critics. Per damondas en caussa stattan la presidenta della IG Tujetsch ed il representant dellas duas IG,s el cussegl d'administraziun della SDT SA a vossa disposiziun.

Sclariment

Las duas IG,s han mai pretendiu in cumpleina inclusiun dellas pendicularas ella carta da hosps. Quella pretensiun, sco era il dischavantatg enviars ils proprietaris da secundas habitaziuns, vegn dallas pendicularas. Secund il messadi sorprendan ils dus presidents da vischnaunca quella pretensiun ed han igl intent da fixar e mantener quella pretensiun per ils proxims onns.

Las duas IGs han giu palesau lur meini pertuccond la carta da hosps 2019 alla anteriura uniun SDT ed als dus presidents da vischnaunca. Pertscharts ch'ils mieds finansials ein limitai, havein nus el senn d'esser spargnus ed economics pretendiu d'includar pli paucas purschidas gratuitas, persunter ina pli vasta paletta da purschidas pagadas. Prioritad cul num « gratuit » eran ed ein per nus il traffic public (bus enteifer vischnaunca e MGB), tut las autras purschidas dueien suletamein star a disposiziun cun in prezzi reduciu. Leutier han las duas IGs , sin agen cuost, schau elavurar in studi sur differents models da cartas da hosps comparegiond pliras autras destinaziuns. Quels resultats havein nus mess a disposiziun allas duas vischnauncas.

Ord quei motiv han las duas vischnauncas mess a disposiziun allas IGs in mandat el cussegl d'administraziun ella nova SDT SA. Dapi il mars 2020 ei Christoph Marugg, commember della suprastonza IG Tujetsch, il representant dellas duas IGs el cussegl d'administraziun SDT SA.

Commentari tier ils differents puncts dil messadi

1. Introducziun

1. alinea

«*La gronda part dallas piazzas da lavur.....* » Ils possessurs da secundas habitaziuns contribueschan per la valur aschuntada dil turissem ed aschia era per il mantentiment da piazzas da lavur ina considerabla summa entras lur consumaziuns, investiziuns, taglias e taxas.

«*Plinavon retscheiva.....* » Ils pagaments ein dai entras la cunvegientscha da prestaziun, vul dir 70% dallas taxas da hosps e 100% dallas taxas da turissem. Dapi 2021 vegn ei pagau ord la resursa da taxas da turissem prestaziuns da ASDM (Andermatt Sedrun Disentis Marketing), pia all'organisaziun da marketing dallas pendicularas.

2. alinea

«*En ina seduta comunabla ad Andermatt.....* » Alla seduta dals 26.2.2021 ei la STD SA secund il protocol buca stada representada, aschia ha il representant dallas duas IGs buca saviu prender posiziun.

3. alinea

Ella seduta d'il cussegl d'administraziun della SDT SA dals 16.12.2020 ei vegniu presentau in auter concept per la carta da hosps e leutier ei vegniu decidiu il sequent : «*Il cussegl d'administraziun ha decidiu da crear ina grupp da lavur ensemen cun la suprastanza ed ils principals « Steakholder » per elavurar da niev la carta da hosps.*» (citat ord il protocol)

2. Investiziuns

Ils possessurs da secundas habitaziuns d'ordeifer contribueschan considerablamein allas finanzas che san vegnidras druvadas per il turissem. Nus paghein las taxas da hosps, da turissem e taglia.

Dalla entira summa da taxas da hosps ei vegniu pagau 2019 rodund 750'000.- francs da possessurs da secundas habitaziuns, a Mustér 640'000.-. Entras lur autras contribuziuns allas taxas da turissem e taglia da vischnaunca contribueschan els pli che la mesadad da tuttas expensas per il turissem dallas duas vischnauncas.

Sper las contribuziuns alla SDT (consistond ord taxas da hosps) ein considerablas summas tier ils cuosts per il turissem menziunadas, quei per exempel per il bus local, center da sport e cultura ed il bogh. Tut quellas purschidas stattan e vegnan era nezegiadas dals indigens, quei cun tut il dretg e plascher per tuts involvai. La summaziun d'ils cuosts sin il singul habitond sereducescha aschia secapescha. Vitier vegn era che quellas purschidas vegnan finanziadas entras las taglias d'ils possessurs da secundas habitaziuns.

Da quintar il cuosts mo per il indigens enstagl sin tut ils pagataglias (indigens e possessurs da secundas habitaziuns) dat ina vesta totalmein fallida.

4. Survesta dallas finanzas SDT SA

1. alinea

La cunvegientscha da prestaziun denter las vischnauncas e la SDT SA vala secund art. 5.5 entochen silmeins ils 31.12.2022, cunquei che quei contract ei buca vegnius visaus entochen ils 31.12.2020.

Per ils onns 2021 e 2022 ha mintga vischnaunca da pagar 70% dellas taxas da hosps e 100% dellas taxas da turissem alla SDT SA. Quei corrispunda circa allas summas dil 2019 e 2020, ch'ei indicai sin p.8 dil messadi. Per igl onn 2021 debiteschan las vischnauncas secund la cunvegientscha da prestaziun buca 1'850'000.- francs mobein rodund 300'000.- francs dapli.

Las cefras per igl onn 2022 ein sut consideronza della cunvegientscha da prestaziun buca plausiblas.

5. Prestaziuns carta da hosps 2021

davosa alinea

Possessuras e possessurs da secundas habitaziuns ein tenor lescha hosps ed han cun quei il dretg da retrer ina carta da hosps. Il parter en ils hosps en duas categorias ei buca lubiu.

6. Cuosts dalla carta da hosps

Dalla summa da 625'000.- francs vegnan 485'000.- francs pagai allas pendicularas (mira 7.). Quei ei in considerabel alzament dil prezzi, comparegliau cugl onn avon e quei cun ina purschida reducida per ils hosps respectivamein tier la presenta e nova discriminaziun enviers ils hosps dellas secundas habitaziuns.

7. Nova carta per indigens

Secund la lescha ston las intradas dallas taxas da hops vegnidas druvadas per **hosps** (mira era punct 3 dil messadi). Ina carta per indigens sa buca vegnir pagada sur quellas intradas mobein ord ina outra resursa.

9. Prestaziuns della carta da hosps 2022/2023

Secund la convegnointscha da prestaziun (art. 2.2) ei la STD SA responsabla per il svilup dils products e purschidas. Tier la seduta d'il cusseg d'administraziun della STD SA dils 16.12.2020 ei vegniu presentau tut in auter concept. Igl ei vegniu desistiu explicitamein sin il « tut cumpriu » (all inclusive). Ins ha mess il focus sin in concept basaus finanziamein e turisticamein ecologics e persistentes, mira era las remarcas da nos commentars sura.

10. Carta per indigens

Mira punct 7 sura

11. Cuosts per las cartas da hosps 2022/2023

Mira remarca punct 9. Il cussegl d'administraziun ha aunc adina buca approvau in preventiv 2022/2023. El protocol della sesida dals 16.12.2020 ei scret plaid per plaid : **Il cussegl d'administraziun ha dediddu en quella sesida, da buca acceptar las contribuziuns scursanidas per igl onn 2022 !**

12. Nova finanziaziun della carta da hosps 2022 e 2023

Entochen la fin 2022 ei la finanziaziun della convegnointscha da prestaziun dada (mira punct 4). Ina outra finanziaziun per 2023 ei pussevla sche la convegnointscha da prestaziun vegn visada entochen ils 31.12.2021.

Tujetsch, 16 da matg 2021